

TANTÁRGYI TEMATIKA
BTOMA4N06 Szövegtan szem.

Tantárgy neve: Szövegtan	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMAN403, BTOMA4N06, BTOSVM4N05, BTMMN608, BTMMN816 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Kecskeméti Gábor egyetemi tanár	
Közreműködő oktató(k): Kecskeméti Gábor egyetemi tanár	
Tantárgyi egység: Szövegtan szem.	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTOMA4N06 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 2T (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak összel, páros számúéit csak tavasszal lehet felvenni.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: BTMAN403, BTOMA4N06, BTOSVM4N06: 2, BTMMN608, BTMMN816: 2 előadás, 2 konzultáció (A nappali képzés heti óraszámja 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): BTMAN403, BTMMN608, BTMMN816: kollokvium, BTOMA4N06, BTOSVM4N06: gyakorlati jegy (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)
Kreditpont: BTMMN816: 4, BTMAN403, BTMMN608: 3, BTOMA4N06, BTOSVM4N06: 2	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): A hallgatók megismertetése a szöveg értelmezésének és leírásának legfontosabb jelenkori irányzataival, a szövegtan főbb vizsgálati területeivel, fogalmaival.	
Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás</i> : Ismeri az általa tanított tudományág (nyelvtudomány), ezen belül a szövegtan ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel. Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára. Ismeri a szaktárgy által közvetített fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait, a tanulók fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét. Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során fejlesztendő speciális kompetenciákat, ezek fejlesztésének és mérésének módszereit. Tisztában van a szaktárgynak a tanulók személyiségfejlődésében betöltött szerepével, lehetőségeivel. <i>képesség</i> : Képes a tudás tantervi, műveltségterületi összefüggésekbe ágyazására. Képes elősegíteni a tanulók tudományos fogalmainak, fogalomrendszerének fejlődését; megismertetni a tudományterület szemléletmódját, értékeit és kutatási eljárásait. Képes az elsajátított tudás alkalmazásához szükséges készségek kialakítására a tanulóknál. Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai kooperációra. <i>attitűd</i> : Törekszik az irodalom és a magyar nyelv végtelen gazdagságának motiváló	

bemutatására. Megvan benne az igény a szaktudományos kutatási eredmények folyamatos követésére, valamint az iskolai nevelési folyamatba való adekvát és adaptív beépítésére.

autonómia és felelősség: Önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulá irányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására. Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.

Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:

1. Tájékoztató a követelményekről, a tematikáról, a szakirodalomról, a számonkérés módjáról és az órák menetéről. A referátumok előkészítése. A szövegtan fogalma, kialakulása, vizsgálati módszerei
2. Szövegeleméletek
3. A szövegösszetartó erő. A szöveg szintaktikai, szemantikai, pragmatikai szintje (általános jellemzés)
4. A szöveg szintaktikai szintje
5. A szöveg szemantikai szintje
6. A szöveg pragmatikai szintje
7. A szövegszintek leírása a funkcionális kognitív szövegtanban. A szövegrtelem tagolódása: mikro-, mezo- és makroszint
8. A szöveg szerkezete
9. Szöveg és stílus
10. Szövegtipológia
11. A szövegalkotás
12. A szöveg megértés
13. Zárthelyi dolgozat
14. Összegzés, a félévi munka értékelése

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): **KSZ**

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgázhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma. Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetésekor a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetésekor a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Kocsány Piroska 1989. Szövegnyelvészet vagy szövegek nyelvészet? Filológiai Közlöny.

26–43.

Szikszaíné Nagy Irma 2004. Leíró magyar szövegtan. Osiris Kiadó, Budapest. 141–336.

Tolcsvai Nagy Gábor 2001. A magyar nyelv szövegtana. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Beaugrande, de Robert-Alan – Dressler, Wolfgang U. 2000. Bevezetés a szövegnyelvészetbe. Budapest: Osiris Kiadó.

Tátrai Szilárd – Tolcsvai Nagy Gábor (szerk.) 2008. Szöveg, szövegtípus, nyelvtan. Budapest: Tinta Könyvkiadó.

Tolcsvai Nagy Gábor (szerk.) 2006. Szöveg és típus. Szövegtipológiai tanulmányok. Budapest: Tinta Könyvkiadó,

Brinker, Klaus – Antos, Gerd – Heinemann, Wolfgang – Sager, Sven F. (ed.) 2000. Text- und Gesprächslinguistik / Linguistics of Text and Conversation. Volume 1. Berlin, New York: Walter de Gruyter.